

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGUYỄN MINH QUÂN

**NÂNG CAO HIỆU QUẢ
CÔNG TÁC QUẢN LÝ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC
Ở HUYỆN HẠ HOÀ - TỈNH PHÚ THỌ**

**Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60.34.04.10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐỖ QUANG QUÝ

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là hoàn toàn trung thực, và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi sự giúp đỡ cho việc hoàn thành luận văn đều đã được cảm ơn. Các thông tin, tài liệu trình bày trong luận văn đã được ghi rõ nguồn gốc.

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Nguyễn Minh Quân

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và thực hiện đề tài, tôi đã nhận được sự giúp đỡ quý báu của tập thể và các cá nhân. Trước hết tôi xin chân thành cảm ơn các giảng viên khoa Kinh tế, khoa Sau Đại học trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên, đặc biệt là sự hướng dẫn tận tình của Thầy giáo PGS.TS. Đỗ Quang Quý trong suốt thời gian thực hiện đề tài.

Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ và tạo điều kiện của các đồng chí lãnh đạo UBND huyện Hạ Hòa, lãnh đạo và chuyên viên Phòng Tài chính - KH huyện, Chi Cục Thống kê huyện, Văn phòng UBND huyện, Chi Cục Thuế huyện Hạ Hòa đã góp ý và giúp đỡ tôi hoàn thành đề tài này.

Tôi xin chân thành cảm ơn các đồng chí lãnh đạo UBND huyện Hạ Hòa, lãnh đạo các phòng, ban trong huyện cùng các đồng nghiệp, bạn bè đã cổ vũ động viên và tạo điều kiện cho tôi trong suốt thời gian học tập và thực hiện Luận văn này.

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Nguyễn Minh Quân

MỤC LỤC

Lời cam đoan.....	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Danh mục các chữ viết tắt.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài nghiên cứu	2
5. Bố cục của luận văn	2
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ QUẢN LÝ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC	4
1.1. Cơ sở lý luận về quản lý ngân sách nhà nước và vai trò của nó trong quá trình phát triển kinh tế - xã hội.....	4
1.1.1. Lý luận chung về quản lý ngân sách nhà nước	4
1.1.1.1. Khái niệm ngân sách nhà nước	4
1.1.1.2. Khái niệm quản lý chi ngân sách nhà nước	9
1.1.2. Vai trò của quản lý thu, chi ngân sách nhà nước	10
1.1.2.1. Vai trò của ngân sách nhà nước	10
1.1.2.2. Vai trò quản lý thu ngân sách nhà nước.....	11
1.1.2.3. Vai trò quản lý chi ngân sách nhà nước	12
1.2. Lý luận về quản lý thu, chi ngân sách nhà nước.....	13
1.2.1. Đặc điểm và các nhân tố ảnh hưởng đến quản lý thu, chi ngân sách nhà nước ở địa bàn huyện Hạ Hòa.....	13
1.2.2. Đặc điểm quản lý thu, chi ngân sách nhà nước	15
1.3. Nội dung cơ bản về quản lý thu ngân sách nhà nước	16
1.3.1. Nội dung quản lý thu thuế.....	16
1.3.2. Nội dung quản lý thu phí, lệ phí.....	19
1.3.3. Nội dung cơ bản về quản lý chi ngân sách nhà nước.....	20
1.3.3.1. Quản lý chi đầu tư phát triển.....	20
1.3.3.2. Nội dung quản lý chi thường xuyên.....	23

Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	28
2.1. Các câu hỏi nghiên cứu.....	28
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.2.1. Phương pháp điều tra thu thập thông tin.....	29
2.2.1.1. Thông tin thứ cấp.....	29
2.2.1.2. Thông tin sơ cấp.....	29
2.2.2. Phương pháp tổng hợp và xử lý thông tin.....	30
2.2.2.1. Phương pháp tổng hợp thông tin.....	30
2.2.2.2. Xử lý thông tin.....	31
2.2.2.3. Các phương pháp sử dụng và phân tích thông tin.....	32
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	32
Chương 3: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC Ở HUYỆN HẠ HOÀ	38
3.1. Thực trạng quản lý ngân sách ở huyện Hạ Hoà.....	38
3.1.1. Đặc điểm tình hình kinh tế - xã hội của huyện Hạ Hoà có liên quan đến quá trình quản lý ngân sách nhà nước.....	38
3.1.2. Giới thiệu về phòng Tài chính - kế hoạch của Huyện Hạ Hoà.....	43
3.1.3. Thực trạng thu ngân sách nhà nước.....	46
3.1.4. Thực trạng chi ngân sách nhà nước.....	52
3.1.5. Kết quả đạt được về quản lý thu, chi ngân sách nhà nước.....	57
3.1.6. Kết quả đạt được về quản lý thu ngân sách nhà nước.....	57
3.1.7. Kết quả đạt được về quản lý chi ngân sách nhà nước của huyện Hạ Hoà giai đoạn 2008-2012.....	61
3.2. Những hạn chế, yếu kém trong quá trình quản lý thu, chi ngân sách nhà nước giai đoạn 2008 - 2012.....	64
3.2.1. Hạn chế, yếu kém về quản lý thu ngân sách nhà nước.....	64
3.2.2. Tồn tại, yếu kém về quản lý chi ngân sách nhà nước.....	68
3.2.3. Nguyên nhân của những hạn chế, yếu kém về quản lý thu, chi ngân sách nhà nước.....	75
3.2.4. Nguyên nhân hạn chế, yếu kém về quản lý thu NSNN.....	75
3.2.5. Nguyên nhân của những tồn tại, yếu kém về quản lý chi ngân sách nhà nước.....	78

Chương 4: MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM HOÀN THIỆN QUẢN LÝ NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN HẠ HOÀ.....	82
4.1. Phương hướng, mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội huyện Hạ Hòa, tỉnh Phú Thọ đến năm 2015	82
4.1.1. Quan điểm về công tác quản lý ngân sách nhà nước huyện Hạ Hòa đến năm 2015	83
4.1.2. Định hướng và mục tiêu phát triển kinh tế-xã hội của huyện Hạ Hòa giai đoạn 2013-2015	84
4.1.3. Một số chỉ tiêu chủ yếu về định hướng phát triển	85
4.2. Các giải pháp chủ yếu nhằm hoàn thiện quản lý ngân sách nhà nước ở huyện Hạ Hòa	85
4.2.1. Nhóm giải pháp quản lý thu ngân sách nhà nước	85
4.2.2. Nhóm giải pháp về quản lý thu thuế	85
4.2.3. Các biện pháp quản lý thu ngoài thuế	94
4.2.4. Nhóm giải pháp quản lý chi ngân sách nhà nước	95
4.2.5. Nâng cao hiệu quả quản lý chi đầu tư phát triển.....	95
4.2.6. Đổi mới quản lý chi thường xuyên	98
4.2.7. Củng cố tổ chức bộ máy, nâng cao năng lực, trình độ của cán bộ quản lý tài chính ngân sách.....	101
4.2.8. Nâng cao chất lượng công tác kiểm soát chi ngân sách của kho bạc Nhà nước ..	103
4.2.9. Tăng cường công tác thanh tra tài chính, kịp thời phát hiện và xử lý nghiêm các trường hợp vi phạm.....	104
4.2.10. Tăng cường sự lãnh đạo của Huyện ủy và sự điều hành của Ủy ban nhân dân huyện Hạ Hoà đối với quản lý chi ngân sách nhà nước.....	105
4.2.11. Thực hiện nghiêm túc việc công khai tài chính các cấp	106
4.2.12. Tăng cường mối quan hệ phối hợp giữa cơ quan tài chính, thuế, kho bạc Nhà nước và các cơ quan liên quan trong công tác quản lý ngân sách	106
4.3. Một số kiến nghị	107
4.3.1. Đối với Chính phủ, Bộ Tài chính.....	107
4.3.2. Đối với Tỉnh ủy, UBND tỉnh Phú Thọ.....	108
KẾT LUẬN	110
TÀI LIỆU THAM KHẢO	112

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

NS	: Ngân sách
NSNN	: Ngân sách nhà nước
KT - XH	: Kinh tế - xã hội
TW	: Trung ương
QLNN	: Quản lý nhà nước
HĐND	: Hội đồng nhân dân
WTO	: Tổ chức thương mại quốc tế
XDCB	: Xây dựng cơ bản
KBNN	: Kho bạc nhà nước
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1: Một số chỉ tiêu kinh tế xã hội chủ yếu của huyện Hạ Hoà trong 5 năm (2008-2012)	39
Bảng 3.2: Thu NSNN trên địa bàn tỉnh Phú Thọ và huyện Hạ Hoà	47
Bảng 3.3: Tổng hợp thu ngân sách trên địa bàn huyện theo từng lĩnh vực	49
Bảng 3.4: Tổng hợp thực hiện thu ngân sách so với dự toán thu ngân sách hàng năm trên địa bàn huyện theo từng lĩnh vực	50
Bảng 3.5: Cơ cấu các khoản thu cân đối ngân sách nhà nước	50
Bảng 3.6: Tổng hợp chi ngân sách huyện Hạ Hoà (2008 - 2012)	53
Bảng 3.7: Tổng hợp thực hiện chi ngân sách so với dự toán chi ngân sách hàng năm trên địa bàn huyện	55

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Quá trình chuyển sang nền kinh tế thị trường (KTTT) định hướng XHCN ở nước ta đòi hỏi Nhà nước phải sử dụng một cách có hiệu quả các công cụ, chính sách tài chính, tiền tệ, đặc biệt là chính sách thu, chi ngân sách nhà nước (NSNN). Điều này góp phần khắc phục khuyết tật của cơ chế thị trường thông qua việc sử dụng bàn tay hữu hình, chủ yếu là chính sách tài chính nhằm điều tiết nền kinh tế có hiệu quả. Mặt khác thông qua sử dụng các công cụ này mới có thể quản lý thống nhất nền tài chính quốc gia, động viên toàn bộ nguồn lực để phát triển KT-XH, đáp ứng yêu cầu của cuộc đổi mới đất nước.

Trong bối cảnh chung của đất nước, huyện Hạ Hoà tỉnh Phú Thọ những năm qua đã đạt được những thành tựu to lớn về KT-XH, bộ mặt đô thị ngày càng đổi mới. Qua gần 10 năm thực hiện Luật NSNN, cân đối ngân sách huyện đang ngày càng vững chắc, nguồn thu ngân sách ngày càng tăng, không những đảm bảo được những yêu cầu chi thiết yếu của bộ máy quản lý nhà nước mà còn dành phần đáng kể cho đầu tư phát triển. Tuy nhiên, thực trạng hiện nay công tác quản lý thu, chi ngân sách của huyện vẫn còn nhiều khiếm khuyết, hạn chế. Thu ngân sách vẫn chưa bao quát các nguồn thu trên địa bàn, vẫn còn tình trạng thất thu, nguồn thu ngân sách còn hạn chế... Hiệu quả các khoản chi ngân sách còn thấp, chi đầu tư còn dàn trải, thiếu tập trung dẫn đến hiệu quả đầu tư còn thấp, gây lãng phí; chi thường xuyên còn vượt dự toán.

Tăng cường quản lý thu, chi ngân sách nhằm động viên đầy đủ và hợp lý các nguồn thu vào NSNN, tạo nguồn lực tài chính mạnh mẽ, quản lý chi ngân sách có hiệu quả, chính là yếu tố có tính quyết định để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ phát triển KT-XH của huyện trong giai đoạn 2011 – 2015 mà Nghị quyết Đại hội Đảng bộ huyện Hạ Hoà lần thứ XIX đề ra.

Vì vậy, việc nghiên cứu đề tài “**Nâng cao hiệu quả công tác quản lý Ngân sách nhà nước ở huyện Hạ Hoà - tỉnh Phú Thọ**” là nhằm góp phần giải quyết vấn đề cấp bách nói trên.

2. Mục tiêu nghiên cứu

2.1. Mục tiêu chung: Vận dụng lý luận về ngân sách nhà nước, quản lý thu, chi ngân sách nhà nước để phân tích, đánh giá thực trạng công tác quản lý thu, chi ngân sách nhà nước của huyện Hạ Hoà. Từ đó đề xuất một số quan điểm, giải pháp nhằm hoàn thiện quản lý thu, chi NSNN của huyện Hạ Hoà trong thời gian tới.

2.2. Mục tiêu cụ thể

+ Hệ thống hóa những lý luận cơ bản về ngân sách nhà nước, quản lý thu, chi ngân sách.

+ Khảo sát, phân tích thực trạng quản lý thu, chi ngân sách nhà nước trên địa bàn huyện Hạ Hoà, tỉnh Phú Thọ từ năm 2008 đến năm 2012.

+ Đề xuất một số quan điểm và giải pháp chủ yếu nhằm hoàn thiện quản lý thu, chi NSNN của huyện Hạ Hoà trong thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Luận văn chủ yếu nghiên cứu công tác quản lý thu, chi ngân sách nhà nước huyện Hạ Hoà, tỉnh Phú Thọ từ năm 2008 đến năm 2012

3.2. Phạm vi nghiên cứu

4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài nghiên cứu

Luận văn dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng và Nhà Nước Việt Nam về quản lý tài chính, ngân sách; kế thừa có chọn lọc các công trình nghiên cứu khoa học có nội dung gần gũi với đề tài.

Về phương pháp nghiên cứu: vận dụng các phương pháp chung, phương pháp thống kê, phương pháp phân tích, tổng hợp so sánh, khái quát hóa vấn đề, bảng biểu minh họa.

5. Bố cục của luận văn

Qua thực tiễn tại đơn vị phòng Tài chính - Kế hoạch huyện Hạ Hoà, em đã nhận thấy rõ được kiến thức về công tác quản lý điều hành Ngân sách Nhà nước nói chung và ngân sách cấp huyện nói riêng. Em mong rằng một số ý kiến đề xuất của